

---

# El Sit de València era català

Autor:

Data de publicació: 08-03-2016

**El llibre de Lluís Maria Mandado "El Cid de València era català" és una reinterpretació radical de la història medieval peninsular, centrada en la idea que molts episodis atribuïts a Castella tenen en realitat un origen català.**

El llibre de Lluís Maria Mandado "El Cid de València era català" és una reinterpretació radical de la història medieval peninsular, centrada en la idea que molts episodis atribuïts a Castella tenen en realitat un origen català. Mandado combina intuïció, coneixement del terreny i una lectura crítica de la documentació per mostrar com la noblesa catalana —especialment els llinatges urgellencs i barcelonins— va exercir un poder determinant sobre Castella entre els segles IX i XII. Aquest context li permet plantejar que la Reconquesta, l'expansió mediterrània i fins i tot la construcció del relat imperial espanyol haurien estat reescrits des d'una òptica castellanocèntrica que ha silenciat l'autoria catalana.

L'original català del Cantar del Mio Sit

Un dels punts centrals del llibre és la defensa que el Cantar del Mio Cid és una obra originalment catalana, posteriorment castellanitzada. Mandado no es limita a formular la hipòtesi: dedica el capítol VIII (pàg. 211) a explicar el pes polític dels comtes d'Urgell i del casal de Barcelona sobre Castella, i a partir de la pàg. 221 presenta les primeres propostes de restitució del text català primigeni, amb fragments recreats a partir de la versió castellana, que mostren com la mètrica, els topònims i la coherència narrativa encaixen millor en català que en castellà antic. Aquest exercici és paral·lel al que ja havia fet amb l'obra d'Ariosto, que també considera escrita inicialment en català.

Mandado en el seu llibre no es limita a suggerir-ho sinó que ho treballa filològicament, ho argumenta històricament i fins i tot n'ofereix una primera restitució literària.

Això converteix el llibre en una peça singular dins la recerca alternativa sobre la literatura medieval hispànica.

Raonament sintàctic: "Mío Cid" és més català que castellà

Un dels arguments més potents és la construcció "Mío Cid", que apareix repetidament en el text medieval.

En castellà actual, les úniques formes naturals serien:

Mi Cid

El Cid mío

Però "Mío Cid" no és natural en castellà modern i tampoc no ho és en castellà medieval, on l'adjectiu possessiu postposat (Cid mío) és molt més habitual que no pas el possessiu fort anteposat.

En canvi, la construcció "Mío Cid" és paral·lela i coherent amb el català medieval i modern:

## El meu Sit (modern)

Aquesta simetria sintàctica reforça la hipòtesi que el text original podria haver estat compost en català i que la forma "Mío Cid" seria una calcificació d'un original català "Meu Sit".

### Exemples comparatius de Mandado

Mandado mostra que molts versos del Cantar encaixen millor en català medieval que en castellà antic. Els exemples següents —que ell mateix treballa— són especialment il·lustratius:

1.

Castellà modern: El conde es muy fanfarrón y dijo una vanidad Castellà antic: El conde es muy fellón e dixo una vanidad Català medieval reconstruït: Lo comte és molt felló e dix vna vanitat

2.

Castellà modern: "Grandes tuertos me hace mío Cid el de Vivear" Castellà antic: "Grandes tuertos me tiene mío Cid el de Bivar" Català medieval reconstruït: Grans torts me té Meu Sit lo de Viver

3.

Castellà modern: Hasta dentro de mi corte gran agravio me hizo ya Castellà antic: Dentro en mi cort tuerto me tovo gran Català medieval reconstruït: Dins en mia cort tort em tingué gran

4.

Castellà modern: porque a mi sobrino hirió y no lo quiso enmendar. Castellà antic: Firiom el sobrino e non lo enmendó más Català medieval reconstruït: Ferí'm el nebot e no ho esmenà pas

5.

Castellà modern: Ahora saquea las tierras que bajo mi amparo están Castellà antic: Agora córrem las tierras que en mi empara están Català medieval reconstruït: Agora córrem els feus que al meu empar stan

6.

Castellà modern: yo no lo he desafiado ni le "tornaré" mi amistad Castellà antic: non lo desafié nil torné el amistad Català medieval reconstruït: non l desafií ni'l torní l'amistat

Aquests exemples mostren que:

el lèxic català (tort, empar, nebot, esmenar, cort, comte) encaixa de manera natural,

la sintaxi catalana medieval (me té, dins en mia cort, no ho esmenà pas) és més coherent,

i la mètrica funciona millor en català que en castellà antic.

Per Mandado, això no és casualitat: seria la petja d'un text compost en català i posteriorment adaptat al castellà.

Capítol VIII (pàg. 211): el poder català sobre Castella

En aquest capítol, Mandado exposa el context polític que, segons ell, faria perfectament plausible que una epopeia com el Mio Cid hagués nascut en territori i llengua catalans. A la pàgina 211 explica:

---

el pes polític dels comtes d'Urgell,

la influència del casal de Barcelona,

i la dependència de Castella respecte d'aquestes cases nobles catalanes en els segles XI i XII.

Segons Mandado, aquest domini polític i militar hauria generat un entorn on les gestes atribuïdes a Castella serien, en realitat, gestes catalanes reinterpretades.

Aquest marc és fonamental per entendre per què ell considera versemblant que el Cantar del Mio Cid fos compost en català i només més tard adaptat a la llengua castellana emergent.

A partir de la pàg. 221: restitució del text català original

A partir de la pàgina 221, Mandado fa un pas especialment valent: presenta fragments recreats del que podria haver estat el text català original del Cantar del Mio Sit.

No es tracta d'una simple traducció moderna, sinó d'un exercici de reconstrucció:

recuperant formes lingüístiques catalanes medievals,

reinterpretant topònims i antropònims,

i proposant solucions mètriques que encaixen millor en català que en castellà antic.

Aquestes pàgines constitueixen, la primera temptativa sistemàtica de restituir un "Mio Sit" català, i són un dels trets més distintius del llibre.

Mandado fa amb el Mio Sit el mateix que ja havia fet amb l'Orlando Furioso: recrear-lo en català perquè considera que aquesta és la llengua en què fou concebut.

Idea cabdal en el conjunt del llibre

Aquest bloc central reforça tres idees que travessen tota l'obra:

La literatura castellana fundacional té arrels catalanes. El Mio Cid seria el cas paradigmàtic.

La castellanització no només afectà noms i llinatges, sinó també textos. Mandado veu en el Mio Sit un exemple de reescriptura cultural a gran escala.

La història literària i política d'Espanya s'hauria construït sobre un desplaçament sistemàtic de materials catalans cap a Castella.

---

És per això que en Lluís Maria Mandado ha estat un referent per la seva capacitat d'interpretar Cervantes, Ariosto i el Mio Cid des d'una perspectiva que qüestiona la versió oficial i obre camins nous d'investigació. El llibre, amb totes les seves audàcies, esdevé una invitació a repensar la història d'Espanya i a reconsiderar el paper central que Catalunya hi hauria tingut.

---

Sit seria la versió en català antic del mot àrab Sidi que vol dir Senyor que és com li deien el sarraïns a qui ell va vèncer

Què és segur i documentat

La idea té una base plausible, però cal matisar-la perquè no tot és tan lineal com sovint es presenta.

El mot àrab s?d? (????) significa “senyor”, “amo”, “mestre”.

En àrab andalusí i magribí es pronuncia aproximadament “sídi” o “síd”.

Els cronistes musulmans medievals sí que utilitzen s?d? o s?d per referir-se a personatges cristians que consideraven dignes de respecte, incloent-hi el Cid històric.

Això és filològicament sòlid.

Què passa amb Cid i Sit

La forma castellana Cid prové clarament de s?d / s?d?.

La forma Sit que defensa Mandado no és documentada en cap manuscrit medieval, però és una hipòtesi coherent dins la seva tesi: que el poema original hauria estat escrit en català i que la forma catalana antiga del mot àrab hauria estat “Sit”.

Aquesta forma Sit no és normativa ni està testimoniada en textos catalans medievals, però és versemblant fonèticament si pensem en:

la tendència del català antic a reduir vocals finals,

la pèrdua de la vocal i final en mots àrabs adaptats,

i la proximitat fonètica entre s?d ? sid ? sit.

---

És a dir: no és una forma certificada, però tampoc és absurda.

Conclusió clara

Sí, és correcte afirmar que Cid prové de l'àrab s?d? ("senyor").

Sí, és coherent dins la hipòtesi de Mandado que Sit podria ser la forma catalana antiga d'aquest mateix mot.

No, Sit no és una forma documentada en textos medievals catalans, sinó una reconstrucció hipotètica.